חברה "מחזיקי הדת" דארצות הברית וקנדה – "מצוות עירוב" הלכות חרם ונידוי

ב"ה ברוקלין נוא יארק - צווייטע יארגאנג נאמער 21 - חודש מנחם אב שנת תשס"ג לפ"ק - יולי 29 - 03

נתייסד על ידי בית דין מיוחד לעניני חיזוק הדת: הרב שמשון חיים מאשקאביטץ גאב"ד
- הרב משה בנימין שווארץ ראב"ד - הרב עזרא קליינמאן דומ"ץ

מכתבים למערכת - מכתב א'

לכבוד הבית דין הגדול מחברה "מחזיקי הדת" העומדים על משמרת הדת שליט"א:

איך שיק אייך אריין די געוואלדיגע דרשה וואס מיין רב האט געדרש'נט. איך האף איר וועט דאס אפדריקען, אפילו עס איז אביסעל לאנג, אבער ער רעט גיט ארום די גאנצע היינטיגע היסטארישע פאסירונג וואס פאסירט ביים כלל ישראל.

א. א וויכטיגע דרשה וואס איינער פון די גדולי הרבנים האט געדרש'ענט איבער די היינטיגע צדוקים, מינים, ואפיקורסים, וואס פירען א מלחמה קעגען מצות עירוב.

ב. ווי צו וויסען און א מחלוקת ווער עס איז מעדת קרח און ווער מיינט לשם שמים.

ג. אַ ביאור אויף דעם איסור פון מולך און ווי קומט צו גוים דער ענין מסירת נפש אוועק צו געבען א קינד.

ד. גרינגער מקריב צו זיין א קינד אויף קידוש השם מענטשען זאלען וויסען, וויא טוען א קליינע מצוה נור לשם שמים און קיינער זאל נישט וויסען.

ה. הוראת האדמו"ר מבעלזא זי"ע ביים אריינגעבען א קינד און א ישיבה איבערצולאזען.

ו. פארוואס מיר געפונען ביי געוויסע מנהיגים אז זיי האלטן זיך נישט אָפּ אפילו פאר חילול ה' ווייל זיי פעלט אין מדות

ז. פארוואס היינטיגע אזוי גערופענע שיטה קנאים באשמוצען אנדערע.

א. די טייטש פון מוציא רע

די סדרה וואס מ'האט געלייענט דעם שבת, זאת תהי' תורת המצורע וגו', זאָגן חז"ל אז מצורע איז צוויי ווערטער, מצורע מאכט מוציא רע. ער טוט אַרויסגעבן פון זיך שלעכטס, ער רעדט לשון הרע. דאָס איז איינס פון די זאַכן אויף וועלכע מ'ווערט געשטראָפט מיט דער שרעקלעכער קראַנקהייט פון צרעת. וואס דער דין איז ביי דעם אז ער מוז זיין אָפּגעזונדערט פון מענטשן און ער טוט פאַראומרייניגן דאָס גאַנצע הויז וואו ער געפינט זיך, און אויך דעם מענטש וואָס קומט אַריין אין דעם הויז, ווי עס שטייט אין די סדרות פון די היינטיגע וואָך.

ב. לשון הרע איז איין אנשטעקינדיגע קראנקהייט

דער לימוד דערפון איז, אַז דער בעל לשון-הרע, דער מענטשן-באַרעדער, דער בעל מחלוקת, וועלכער מאַכט אַ פירוד צווישן איין איד און דעם אַנדערן, איז אַ געפאַר פאַר די סביבה. די גרעסטע געפאַר איז אַז ער זאָל נישט אָנשטעקן אַנדערע מענטשן. דעריבער האָט די תורה הקדושה געזאָגט ער זאָל זיצן אַליין, מדה כנגד מדה, אַזוי ווי ער האָט מיט זיין גיפטיגע צונג פונאַנדערגעטיילט מענטשן, מאַן און ווייב, זאָל ער זיצן אויך אַליין (עי' רש"י ויקרא י"ג, מ"ו).

ג. דער בעל לשון הרע פאראומרייניגקט די סביבה

אויך זאָל מען וויסן אַז ווער עס קומט אין באַרירונג מיט אים ווערט טמא. און ער וועט אים מיט זיין גיפטיקע צונג אויך אנשטעקן ער זאָל ווערן אַ בעל לשון-הרע.

ער וועט דאָס מלביש זיין אין לשם-שמים, מאַכן דערפון אַ שיטה, צו זוכן און טרעפן שלעכטס ביי יענעם. וואָס דאָס איז אויך דער טייטש פון מוציא רע, ער טרעפט שלעכטס ביי יענעם, וואָס דאָס איז דער דרך פון די בעלי לשון הרע און בעלי מחלוקת ווי עס איז מבואר אין ספרי מוסר, אז ביי יענעם, אפילו ביי איינעם וואָס איז 99 פראָצענט מעלות נאָר ער האָט איין קליינעם חסרון, וועלן די בעלי לשון הרע און מחלוקת עס באַלד געפינען. ביי זיך, ווידער, אַפילו ווען מ'איז פול חסרונות נאָר איין קליינע מעלה, וועט מען זיך שוין האַלטן פאַר אַ בעל מעלה. וואָס דאַרפן דאַרף דאָך זיין פאַרקערט, די חז"ל זאָגן אַז בעפאָר דער מענטש ווערט געבוירן באַשווערט מען אים תהי צדיק ואל תהי רשע, אפילו כל העולם אומרים עליך צדיק אתה תהא בעיניך כרשע (נדה ל' ע"ב). אויף דעם שטייט האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב. דאס איז געזאָגט געוואָרן אַפילו פאַר אַזאַ נביא ווי שמואל וואָס האָט געמיינט אויף אליאב בן ישי אז ער איז ראוי למלכות און האָט נישט געזען אַז ביי אים אין האַרץ איז געווען אַ נישט- אויסגעאַרבעטע מדה פון כעס. דורך דעם איז ער פאַרמיאוסט געוואָרן אין רבונו של עולמ'ס אויגן.

ד. פארוואס מיר געפונען ביי געוויסע מנהיגים אז זיי האלטן זיך נישט אָפּ אפילו פאר חילול ה' ווייל זיי פעלט אין מדות

דעריבער איז גאָר קיין ראי' נישט פון וואָס מענטשן לויפן נאָך איינעם און שרייען קדוש. בפרט אין אונזער צייט, איז דאָ געוויסע פון די אַזוי גערופענע מנהיגים. ווען זיי קומען צו אַ נסיון האַלט מען זיך נישט אָפּ פון די גרעסטע עבירה אויב דאָס רירט אָן די אינטערעסן פון זייער פאַרטיי. נישט פאַר גיין אין ערכאות, נישט פאַר מסירה, נישט פאַר מאכיל זיין טריפה און חלב ודם, נישט פאַר גורם זיין חילול השם. אויף אַלעם וועט באַלד אויסגעאַרבעט אַ היתר פון די רבנים און בתי דינים מטעם. און פאר אַ "קאָווער אָפּ" פאבריצירט מען שקרים אז יענער האָט נישט געוואָלט גיין צו אַ דין-תורה אָדער מ'מאַכט אים גאָר פאַר אַ מחלל שבת. אנשטאט מ'זאל זיך אַדורכרעדן מיט נייטראלע רבנים גדולי תורה צו וועלן וויסן דעם דעת תורה, און אויך ביי געלט-סכסוכים מיידט מען אויס צו גיין צו אַ דין תורה נאָר אויב יענער וועט דווקא וועלן גיין צו זייערע רבנים ביי וועלכע דער פסק איז שוין פון פריער באַשטימט. אַז נישט גייט מען אין ערכאות.

איך בין געווען פאַרמישט אין אַ דין תורה סכסוך ביי אַ רביסטעווע וואָס האָט דווקא פאַרלאַנגט אַז די דין תורה זאָל געפירט ווערן דורך זייער אַ מחותן אַ רב און זיינער אַ קאָלעגע, דערמיט אַז זיי זאָלן זיכער געווינען. איך האָב דאָס נישט דערלאָזט, און פאַרלאַנגט אַז עס זאָל אויסגעקליבן ווערן אַ נייטראַל בית דין, האָבן זיי נישט געוואָלט גיין צו דין תורה און געגאַנגען בערכאות און ס'האָט יעדן צד אָפּגעקאָסט איבער 100 טויזנט דאָלאַר. צום סוף האָט קיין צד גאָרנישט געוואונען.

ה. ווען מען איז מחויב צו שרייען און עס איז נישט קיין לשה"ר

מיר געפינען זיך דאָ ביי די שמחת שבע ברכות ביים .... שליט"א, און אַרומרעדנדיג דעם חומר פון לשון-הרע קען דאָס אויסזען ווי מיר קומען מוסר-זאָגן דעם ... רב שליט"א, וואָס פון צייט צו צייט קומט ער אַרויס און איז מוחה וועגן די פירצות הדור, און פיל מאָל טייטלט ער מיט די פינגער ווער די פורצים זענען. אָבער אין די וואָכעדיגע סדרה טאַקע, ווען די תורה וואָרנט וועגן דעם לאו פון לשון-הרע, די תורה זאָגט אין פרשת קדושים "לא תלך רכיל בעמך", שטייט גלייך נאָך דעם "לא תעמוד על דם רעך", זאַלסט נישט שטיין און קוקן ווי דער בלוט פון דיין חבר ווערט פאַרגאָסן. ווען די תורה הקדושה וואָרנט נישט צו רעדן לשון-הרע, זאָגט דאָרט די תורה, זאָלסט נישט שטיין אין אַ זייט ווען דו זעסט אָדער הערסט ווי מען פלאַנט אומצוברענגען דיין חבר, נאָר אין אַזאַ צייט זאָלסטו שרייען געוואַלד, און אַלאַרמירן דיין חבר איבער דעם דראָענדען געפאַר.

ו. כשרות שטעלט אין געפאר כלל ישראל פיזיש און גייסטיש.

די חז"ל דערציילן, אַז דער מיליטערישער גאָווערנאָר וואָס נבוכדנאצר האָט באַשטימט גדלי' בן אחיקם, האָט נישט ערנסט גענומען ווען מען האָט אים געוואָרנט אַז יוחנן בן קרח וויל אים דערמאָרדן. ער האָט געשריגן אַז דאָס איז לשון-הרע, נישט געוואָלט מקבל זיין ווייל עס איז לשון-הרע. זאָגט אויף אים ירמי' הנביא, אַזוי טייטשן חז"ל אָפּ, אַז ער טראָגט די שולד פאַר אַלע אומגליקן וואָס זיין טויט האָט נאָכגעפאָלגט (זע נדה דף ס"א ע"א). דעריבער, ווען דער ... רב, צוזעענדיג דאָס הפקרות און כאַאָס וואָס עס קומט-פאָר ביי די שחיטה, איז ער אַרויסגעקומען מיט אַלאַרמירענדע ווײ-געשרייען און געוויזן מיט די פינגער ווער די מאכילי טריפות און חלב ודם זענען, און דאָס מיט רעכט, וואָרום אין כשרות איז אָפּהענגיג דער פיזישער און גייסטיקער קיום פון

כלל ישראל. ווי עס שטייט אויך אין די וואָכעדיגע סדרה אין סוף פרשת קדושים והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור וגו' (ויקרא כ' כ"ה). זאָגט דאָרט רש"י אַז ער מיינט דאָ נישט אָפּצוטיילן צווישן אַ קו און אַן אייזל, און דאָס זעט דאָך יעדער איינער דעם חילוק, נאָר דאָ מיינט מען ער זאָל קענען פונאַנדערטיילן צי ס'איז גוט געשאָכטן צי נישט, וואָס דער חילוק איז איין האָר. דאָ דאַרף מען האָבן שכל מבדיל צו זיין. שטייט ווייטער אין פסוק והייתם לי קדושים וכו' ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי (ויקרא כ', כ"ו). זאָגט דאָרט רש"י "אם אתם נבדלים מהם", אויב איר וועט זיין אָפּגעשיידט פון די גויים, זענט איר מיין. ווען נישט, וועל איך אייך איבערגעבן צו נבוכדנאצר, וואָס האָט חרוב געמאַכט דעם בית המקדש און פאַרטריבן אידן אין גלות. ווען איר וועט נישט שטיין אויף דער וואַך אַכטונג צו געבן אויף די שחיטה וועט איר העכסטנס זיין הפקר צו די גויים ר"ל.

ז. פארוואס בוטשערס קצבים זענען שותפים פון עמלק.

אַזוי זאָגט רש"י אין קידושין פ"ב ע"א, אויף די גמרא וואָס זאָגט אַז טוב שבטבחים שותפו של עמלק, דער בעסטער קצב איז דער שותף פון עמלק, זאָגט רש"י וואָס איז דער מער מיט דעם קצב, ווייל ספקי טריפות באו לידו, ער האָט אַ שאלה אויף די בהמה אָדער טשיקען, האָט ער רחמנות אויף זיין געלט און גיט עס צו עסן פאַר אידן. דעריבער דער קצב איז דער וואָס איז גורם אַז די עמלקים, די היטלערס, זאָלן זיך שטאַרקן און באַדראָען כלל ישראל רח"ל. און דעריבער, אַז די תורה וואָרנט לא תעמוד על דם רעך, ווען עס שטייען אויף טעראָריסטן אַזוי ווי אין אונזער צייט צו אונזער ווייטאָג און שאַנד און פלאַנען יענעם צו טויטן, אונטערלייגן באָמבעס, ווי מיר געדענקען גוט ביי אַ געוויסע מחלוקת, אין אַזאַ צייט אַז איינער האָלט זיך צוריק פון דערציילן און אָנווייזן אויף די באַנדיטן וואָס פאַרשטעלן זיך מיט חסידישע בגדים, איז דאָס רציחה. און דאָס איז איבעריג צו רעדן וועגן דעם, נאָר אַפילו ווען די סאָרט באַנדיטן פלאַנען יענעם צו באַרויבן אָדער באַשווינדלען אָדער קאַליע מאַכן שידוכים דאַרף מען טוהן אַלץ וואָס מ'קען להציל עשוק מיד עושקו, רעטן דעם באַרויבטן פון זיין רויבער, און עס איז בכלל קיין לשון הרע נישט, צו אנטדעקן דעם שווינדלערישן פלאַן און אויך די שווינדלער.

ח. פארוואס היינטיגע אזוי גערופענע שיטה קנאים באשמוצען אנדערע.

אָבער צו דעם דאַרף מען האָבן שכל און דעת תורה צו קענען מבדיל זיין, ווי חז"ל זאָגן אם אין דעת הבדלה מנין, אויב עס איז קיין שכל נישטאָ, מאַכט מען קיין אונטערשייד. וואָרום אויך די כיתות וועלכע האָבן אויסגעמיסטיקט די אַלע איבלען זענען געפאַלן אויף אַ געניאַלן פלאַן ווי אַזוי צו פאַרדעקן אויף זייערע פינצטערע מעשים האָבן זיי באַשלאָסן זיך צו טיטולירן מיט דעם טיטל קנאים, צו קענען גאָר זוכן פעלערן ביי אַנדערע, און אין אמת'ן זענען זיי איין שטיק פעלער. און זיי זאָגן נאָך אַז מיט זייער אָנוואַרפן שמוץ אויף יעדן מיט זייערע הפקר'דיקע מיילער מיינען זיי לשם-שמים.

ט. ווי צו וויסען און א מחלוקת ווער עס איז מעדת קרח און ווער מיינט לשם שמים.

איז דער מבחן אַזוי, אַ זאַך וואָס איז אַ דבר ברור אין שלחן ערוך און די פוסקים, ביי דעם אַז איינער איז עובר, בפרט נאָך די וואָס זענען מכשיל אַנדערע אַזוי ווי דער אומגליק מיט דעם סכין פגום צי ניקור, דאָ וואו עס זענען מעיד מנקרים מומחים מיט קבלה קעגן בוטשערס וואָס זאָגן אַז זיי האָבן געלערנט אין דער היים וואָס אַפילו אויב יאָ האָבן זיי שוין צייט געהאַט צו פאַרגעסן, די רבנים האָבן געלערנט ביי די בוטשערס איז ביי אַזעלכע אומשטענדן איז מען מחוייב צו שרייען געוואַלד און אָנווייזן אויף דעם גרויסן מכשול און שרייען מיט די גרעסטע טענער ביז צו פאַרריכטן.

אָבער זאַכן וואָס שטייען נישט אין די תורה און אין שולחן ערוך, נאָר עס איז שאלות וואָס די צייט ברענגט מיט זיך, און ס'איז אַ זאַך וואָס איז געווענדעט אין סברות לדמות מילתא למילתא, צוצוגלייכן איין זאַך צו אַן אַנדערע זאַך, איז דער וואָס ווייל נישט הערן יענעמ'ס סברות, נישט ווי די בית הלל וואָס פלעגן פריער דורכטראַכטן בית שמאי'ס סברא און דערנאָך באַטראַכטן זייער סברא. דעריבער טראָץ וואָס זיי זענען כסדר געווען נישט איינשטימיג און כסדר געקריגט אין הלכה, האָבן זיי נישט געזוכט אַרויפצוצווינגען זייער מיינונג אויף יענעם, נאָר עס איז געווען אַ מחלוקת לשם-שמים, צו זוכן דעם אמת, איז מקויים געוואָרן ביי זיי ווי חז"ל זאָגן האמת והשלום אהבו, זיי האָבן געזוכט נאָר דעם אמת און נישט געהאַט קיין שום פערזענליכע כוונה, איז פון זייער מחלוקת אַרויסגעקומען נאָר שלום און ליבשאַפט.

אַנדערש ביי קרח, וואָס חז"ל זאָגן אַז זיין מחלוקת איז געווען שלא לשם שמים, ווייל ער האָט געוואָלט אַרויפצווינגען זיין שיטה אויף יענעם און אלס מיטל דערצו האָט ער זיך באַנוצט מיט אָנוואַרפן שמוץ ווי חז"ל זאָגן אויף דעם פסוק ויקנאו למשה במחנה (תהלים ע"ח) מלמד שחשדוהו באשת איש. אויך האָבן זיי דעם עניו מכל האדם באַשולדיקט אַז ער איז אַ בעל גאווה, און געפרעגט מדוע תתנשאו על קהל ה', פאַרוואָס טוט איר זיך דערהויבן און גרויסהאַלטן אויף ג-ט'ס קהל. דאָס וואָס זיי זענען געווען האָבן זיי געזאָגט אויף משה רבינו. איז דאָס דער מבחן, אַז מ'זעט אַ גרופע וועלכע באַנוצן זיך מיט שקרים און באַשמוצן מענטשן ווייל זיי האַלטן נישט פון זייער סברא און שיטה, בפרט אַז רוב גדולי ישראל און בני תורה האַלטן נישט ווי זיי, און זיי ווילן אַרויפצווינגען זייער שיטה אויף דעם רוב, דאָס זענען די ריכטיקע קרח'ס, מעגן זיי זיך רופן מיט די דערהויבענע נעמען ווי קנאים א.ד.ג. אויך די עדת קרח זענען געווען קנאים, ווי עס שטייט ויקנאו למשה במחנה, זיי האָבן קריטיקירט און געזאָגט אויף משה'ן דאָס ערגסטע, און 250 מענטשן האָבן געוואָלט אַרויפצווינגען זייער שיטה אויפן גאַנצן כלל.

י. דער רבש"ע און משה רבינו הייסט מאכען אַ טיילונג זיך אָפּצוטיילען פון בעלי מחלוקת.

אָט אַזעלכע זענען געפערלעך פאַר דעם כלל. זייערע אייגענעם שמוץ טוען זיי באַדעקן מיט טליתים שכולו תכלת. ממילא האַלטן זיי זיך נישט אָפּ פאַר גאָרנישט. נישט פאַר מכשיל זיין אַ רבים מיט נבילה וטריפה חלב ודם, און פסק'ענען נישט קיין ריכטיגע דין תורה'ס, דעריבער האָט משה רבינו עליו השלום געוואָרנט סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה, קערט אייך אָפּ פון די געצעלטן פון די רשעים. דער רבונו של עולם האָט געזאָגט, הבדלו מתוך העדה הזאת (במדבר ט"ז כ"א) פון אַזעלעכע רשעים דאַרף מען ווייכן, מאַכן אַ טיילונג, זיך אָפּטיילן פון זיי.

יא. פארוואס האט משה רבינו נישט מתפלל געווען פאר די עדת קרח, נור זיי פארזינקען און דער ערד און נישט רחמנות געהאט אפילו אויף זייערע קליינע קינדער.

אויך איז דער מבחן אַז מ'וויל וויסן וואו דער אמת איז קען מען עס געפינען אויך אין די היינטיגע צייטן, ווען מ'איז זיך מתבונן אין די אָנווייזונגען פון די תורה, אין די סדרה'ס, און דאָס איז אַז מ'וועט נישט וועלן טרעפן דעם אמת ביי זיך אָדער ביי זיין קרייזל, נאָר זוכן דעם אמת מיט אַן אמת, קען מען אים טרעפן. און דאָס ווען מ'וועט זיך איינקוקן אין פאַרשידענע באַוועגונגען ווער עס באַנוצט זיך מיט שקר דער, זאָל מען וויסן, איז פון די עדת קרח וואָס ווי חז"ל און די מפרשי התורה זאָגן אַז די ערשטע זאַך פון מחלוקת איז שקר, ווי חז"ל זאָגן אַז קרח שרייט אַרויס פון דער ערד אַז ער איז אַ ליגנער. דעריבער, די וואָס גייען אין די וועגן פון משה רבינו ע"ה און זיין אמת'דיגע תורה, איז איינס פון די זאַכן וואָס מיר געפינען ביי משה רבינו ביי די מחלוקת פון קרח האָט ער געזאָגט לא הרעותי את אחד מהם, איך האָב נישט קיין שלעכטס געטוהן קיין איינעם פון זיי, און די אמת'דיגע גדולי ישראל וואָס מיר האָבן געהאַט די זכיה זיי צו קענען און הערן פון זיי איז נישט געווען איין מענטש וואָס האָט געקענט זאָגן אַז זיי האָבן אים שלעכטס געטוהן. ווידער פאַרקערט, די קרח'ס זענען די וואָס באַנוצן זיך מיט שקר און טעראָר. דאָס איז דער מבחן, הגם אויסערליך דערקענט זיך נישט קיין שום חילוק צווישן די קרח'ס און משה רבינו, קרח איז געווען אויך גאָר אַ גרויסער מיוחס, פון משה רבינו'ס משפחה, און פונדעסטוועגן געפינען מיר אַז ווען כלל ישראל האָט זיך געפונען אונטער פאַרשידענע מצבים און דורכפעלער, ווי ביי

דעם חטא העגל און די אַנדערע עשרה נסיונות, האָט זיך משה רבינו איינגעשטעלט פאַר זיי, און געבעטן דעם רבונו של עולם ער זאָל זיי מוחל זיין, אַנישט האָט ער געוואָלט זיין לעבן אַוועקגעבן, אָבער אַנדערש ביי די עדת קרח, ביי די בעלי מחלוקת האָט ער נישט געטראָפן קיין שום אַנדערן וועג ווי זיי פאַרזינקען אין די ערד, און אפילו אויף זייערע קליינע קינדער האָט ער נישט קיין רחמנות געהאַט, שטייט אין ספרים דער טעם דערפון, וואָרום קינדער וואָס ווערן ערצויגן אין אַ חינוך פון מחלוקת וועלן פאָרזעצן דעם וועג און וועלן זיין אַ געפאַר פאַר׳ן כלל, און דעריבער דאַרף מען זיך זעהר היטן נישט צו שיקן קיין קינדער אין אַזעלכע מוסדות וואָס גייען אין די וועג פון קרח און דערציען צו מחלוקת.

יב. וועגען חינוך הבנים צו שיקען א קינד דארט ווי עס קען האבען א תכלית און נישט דוקא צו די מוסדות פון זיין חסידות

און אַז מיר רעדן שוין וועגן חינוך הבנים, האָב איך געוואָלט מעורר זיין, ווען איך בין געווען אין חינוך האָב איך געהאַט דערפאַרונג מיט בחורים און קינדער פון מלמדים, מגידי שיעור, כלי קודש, און זיי זענען געווען שטאַרק צוריקגעבליבן און הינטערשטעליג אין לערנען. ווען איך האָב זיך געווענדעט צו די טאַטעס פון די קינדער אויסצוגעפינען די אורזאַך פון דעם, האָבן זיי מיר אָנגעוויזן אויף די שולד פון די ישיבה, תלמוד תורה אַדער מלמד, ווי זייערע ווערטער האָבן פאַרהרג׳עט דאָס קינד. אויף מיין פראַגע, פאַרוואָס האָט איר נישט געטוישט ישיבות, האָבן זיי מיר געענטפערט אַז געהערנדיג צו די חסידישע פאַרטיי, מוזן זיי שיקן די קינדער צו די מוסדות פון די פאַרטיי, אָפגעזען צי ס׳איז גוט פאַר די קינדער צי נישט. דאָס הייסט ברענגען זייערע קינדער אַ קרבן צו די פאַרטיי.

יג. אַ ביאור אויף דעם איסור פון מולך און ווי קומט צו גוים דער ענין מסירת נפש אוועק צו געבען א קינד

איז באַטראַכטנדיק זייער צוגאַנג האָב איך פאַרשטאַנען די פרשה פון די וואָכנדיגע סדרות, וואו די תורה וואָרנט אין ביידע סדרות פון דער וואָך, אין פרשת אחרי און פרשת קדושים, זאָגט די תורה מזרעך לא תתן להעביר למולך וגו׳, פון דיינע קינדער זאָלסטו נישט געבן דורכצופירן ביי די עבודה זרה מולך. ווי עס איז מבואר אין פירוש הרמב״ן ויקרא כ״ח י״א, איז דער מולך געווען אַן עבודה זרה וואו מ׳פלעגט איבערגעבן דאָס קינד צו גלחים און זיי האָבן אַדורכגעפירט דאָס קינד אין פייער ביז ער איז פאַרברענט געוואָרן.

יד. אלי׳ הנביא זל״ט וויזט צוריק דעם תי׳ אז מען קען נישט לערנען ווייל מען האט קיין קאָפּ

און דאָס זאָגט די תורה אויך אין פרשת ראה, אַז ווער עס טוט אַזעלכע זאַכן איז עס תועבת ה׳ כל עושה אלה, איז דאָס אומווירדיק אין ג-ט׳ס אויגן. לכאורה איז דאָך שווער, ווי קומט צו גויים אַזאַ מסירות נפש צו פאַרברענען אַ קינד פאַר עבודה זרה? אויב אַזוי, וואָס איז אַזוי גרויס דער נסיון פון דער עקידה, ווען גויים האָבן דאָס כסדר געטוהן?

נאָר דער ביאור איז אַזוי: די גמרא זאָגט אין מסכת עבודה זרה און אַזוי איז געפסקנט אין שולחן ערוך, העובד עבודה זרה לא מעלין ולא מורידין אותו, דאָס הייסט, איינער וואָס דינט עבודה זרה טאָר מען אים נישט מציל זיין ווען ער געפינט זיך אין אַ געפאַר. לכאורה וואָס איז ער שולדיג ווען ער גייט אין די וועגן פון זיינע עלטערן וואָס האָבן אים אַזוי געלערנט?

דאָס וועט מען פאַרשטיין מיט אַ מעשה פון אליהו הנביא, וואָס ווערט דערציילט אין ספר תנא דבי אליהו, אז ער האָט אַמאָל באַגעגנט אַ יעגער, אַ האָנטער, וואָס פאַנגט חיות און פייגל. האָט ער אים געפרעגט צי ער האָט שיעורים אין תורה, האָט ער געענטפערט אַז ער האָט נישט קיין קאָפּ צו לערנען תורה. האָט אים אליהו געוויזן אַז די טריק און חכמה וואָס עס נוצט צו פאַנגען חיות, ווען ער נוצט דעם פאַרשטאַנד צו תורה וואָלט ער געקענט גוט לערנען. נאָר עס אינטערעסירט אים נישט, זאָגט ער אַ תירוץ אַז ער האָט נישט קיין קאָפּ.

דאָס זעלבע איז מיט די עובדי עבודה זרה. ווען זיי וואָלטן געדאַרפט אינוועסטירן אין אַ ביזנעס וואָלטן זיי זיך נישט פאַרלאָזט בלינדערהייט אויף זייערע עלטערן. ווען זייערע עלטערן וואָלטן געזאָגט אַז דער איז דער ריכטיגער מענטש און דאָס איז די ריכטיגע ביזנעס צו אינוועסטירן, נאר געזאגט אז זיי זענען אָלד פעשאָן און גוט נאָכגעפאָרשט צי עס איז אַ ראַיעלע ביזנעס, צי עס איז אַן אנשטענדיגער מענטש. אָבער ווען עס קומט צו געטלעכקייט, צו גייסטיקייט, זענען זיי פלוצלונג אַזעלכע שוטים און מיינען אויף אַ קלאָץ אַז דאָס איז אַ גאָט און דאָס האָט זיי געבוירן, ווי דער פסוק זאָגט ״האומרים לעץ אבי אתה״, די וואָס זאָגן צו אַ קלאָץ דו ביסט מיין טאַטע, ולאבן, צו אַ שטיין, ילדתני, די האָסט מיך געבוירן. נאָר ווען עס קומט צו געטלעכקייט אינטערעסירט זיי נישט צו וועלן וויסן ווער עס איז דער באַשעפער פון דער וועלט, וואָרום, דאָס וועט זיי פאַרפליכטן צו מעשים און וועט צונעמען פון זייערע קערפערליכע און בהמה׳שע פאַרגעניגנס. דעריבער זענען זיי ערגער ווי בהמות וואָס די בהמות דערקענען זייער באַלעבאָס און זיי ווילן נישט וויסן ווער זייער באַלעבאָס איז. און דעריבער, אַפילו אַ בהמה איז אַ מצוה צו ראַטעווען און אַרויסנעמען פון דעם צער ווען זי געפינט זיך אין אַ צער, און זיי טאָר מען נישט ראַטעווען.

מיט דעם איז פאַרשטענדליך דער ענין פון מולך. דער מולך-דינער, וועלכער איז גרייט צו אָפּפערן זיין זון פאַר דעם געטלעכן כוח וואָס פירט-אָן מיט די בריאה, און דאָך נעמט ער זיך נישט די מי און צייט צו טראַכטן פאַר וועמען גיב איך אָפּ מיין קינד, פאַר אַ קלאָץ, פאַר אַ מענטשן געמאַכטען פון געטש. און וואָלט ער געטראַכט מיט קאָפּ, וואָלט ער באַלד איינגעזען אַז דאָס איז נישט דאָס ריכטיגע פאַר וועמען מ׳זאָל אומברענגען אַ קינד, וואָרום אַז מ׳וויל וויסן דעם אמת מיט אמת קומט מען צום אמת. אַזוי ווי חז״ל דערציילן אויף אברהם אבינו ע״ה וואָס איז אויפגעוואַקסן ביי אַ געצנדינער, תרח, אַז ער האָט געוואָלט וויסן מיט אַן אמת מי הוא בעל הבירה, ווער איז דער באַלעבאָס פון דער וועלט, האָט מען אים פון הימל געפירט צום אמת. אָבער די מולך-דינער, זיי אינטערעסירט נישט צו וויסן דעם אמת, און אַלס אַזעלכע ברענגען זיי נישט זייער קינד אַ קרבן צום געטלעכן כוח, נאָר ווי חז״ל זאָגן אויף גויים כל מה דעבדין לגרמייהו הוא דעבדין, אַלץ וואָס זיי טוען טוען זיי נאָר פאַר זיך. ער ברענגט זיין קינד אַ קרבן ער זאָל אויסנעמען ביי די גלחים און הייסן ביי זיי אַ הייליקער אַ מארטירער.

דעריבער איז דער קרבן נאָר פאַר זיין אייגענעם כבוד וועגן, צו געפעלן די גלחים און די גרופּע עובדי עבודה זרה צו וועלכע ער באַלאַנגט.

און דאָס איז דער טעם פאַרוואָס די תורה האָט אַזוי פאַראומווירדיגט דאָס. וואָרום אַ קינד איז אַ באַשאַף פון רבונו של עולם און ער האָט נישט קיין רעכט דאָס אַוועקצוגעבן פאַר זיין אייגענע כבוד און אינטערעס.

טו. דער נביא וויזט צוריק דעם אנבאט צו ברענגען א קינד א קרבן און זאגט וואס איז דער ריכטיגער פארלאנג פון ג-ט.

מיר טרעפן אויך אין נביא, אַז מ׳איז געקומען פרעגן דעם נביא מיכה במה אקדם ה׳, מיט וואָס קען איך אקעגנקומען דעם רבונו של עולם, אכף לאלקי מרום, איך וועל ווייזן אונטערטעניקייט צום ג-ט פון הימל וכו׳, האָט מען געפרעגט האתן בכורי פשעי, זאָל איך אָפּגעבן מיין עלטסט קינד פאַר מיינע שווערע זינד, פרי בטני חטאת נפשי, אַ געוויינלעך קינד זאָל איך אָפּגעבן פאַר די געוויינלעכע זינד פון מיין נפש, האָט דער נביא געענטפערט אויף דעם, הגיד לך אדם מה טוב, כ׳וועל דיר זאָגן, מענטש, וואָס איז גוט, ומה ה׳ אלוקיך דורש ממך, וואָס ג-ט, דיין ג-ט, וויל פון דיר, ער דאַרף נישט האָבן קיין מענטשלעכע קרבנות, כי אם עשות משפט ואהבת חסד, טוהן משפט און ליב האָבן חסד, והצנע לכת עם אלוקיך, און גיי מיט באַהאַלטנקייט מיט דיין ג-ט (מיכה ח). זאָגן חז״ל, ווען אַ מענטש טוט משפט און חסד,

גערעכטיקייט און חסד מיט מענטשן, איז דאס דאך א זאך וואס מענטשן ווייסן פון דעם, פונדעסטוועגן זאלסטו זען זיך צו באהאלטן ווי ווייט מעגלעך און געוויס זיך נישט אויפטוהן און זוכן פאבליסיטי. און אוודאי געוויס ביי זאכן וואס מ'קען באהאלטן דארף מען געוויס באהאלטן.

טז. גרינגער מקריב צו זיין א קינד אויף קידוש השם מענטשען זאלען וויסען, וויא טוען א קליינע מצוה נור לשם שמים און קיינער זאל נישט וויסען.

איך האב געהערט פון משגיח, הרה"צ ר' ישראל חיים קאפלאן זצ"ל, אז ער האט געזאגט, אז מ'זעט דאס אין די ווערטער פון די פראגע וואס מ'האט געפרעגט דעם נביא, אז ס'איז גרינגער אוועקצוגעבן דעם בעסטן קינד פאר א קרבן, נאר עס זאל קלינגען אין אלע גלעקער, און מ'זאל אים האלטן דערפאר פאר א קדוש, איז דאס גרינגער ווי טוהן א קליינע מצוה נאר עס זאל קיינער נישט וויסן דערפון. און דאס זאגט דער נביא, וואס מען דארף איז צו טוהן נאר פאר השי"ת, מיט באשיידנקייט. דער רבונו של עולם איז מוחל אפילו אן אקט פון קידוש השם, ווען דאס ווערט געטוהן נישט מיט קיין ריינע כוונות, נאר ווען זיך באריימען. נאר אויב אזוי פארוואס איז אברהם אבינו ע"ה אזוי געליבט געווארן ביי די מעשה העקדה ווען דאס איז געטוהן געווארן מיט גרויס פרסום?

יז. אאע"ה האט געוואלט מסתיר זיין די עקידה און טוען נור לכבודו יתברך שמו.

קען מען זאגן, אז באמת ווען אברהם אבינו ע"ה איז געגאנגען צו דער עקדה, האט ער קיינעם נישט דערציילט, אפילו נישט פאר זיין ווייב שרה ע"ה. אויך נישט פאר ישמעאל און אליעזר. אויך נישט פאר יצחק אליין. נאר ווען יצחק האט געפרעגט האט ער אים מרמז געווען און האט דאס געוואלט טוהן באמת אז קיין נברא זאל נישט וויסן דערפון, ווי עס שטייט אין פרשת העקדה אז ער האט געהייסן ישמעאל און אליעזר ווארטן פונדערווייטנס און געזאגט אז די גייען זיך נאר בוקן און גלייך צוריקקומען. נאר לאחר המעשה האט דאס דער רבונו של עולם מפרסם געווען. אבער אברהם אבינו ע"ה האט דאס געטוהן נאר צו טוהן דעם רצון השם און געזוכט מסתיר צו זיין די זאך. און אפילו לאחר המעשה, איז אברהם אבינו ע"ה געווען בבחינת ווי דער נועם אלימלך פרעגט אויף דעם פסוק והצנע לכת עם אלוקיך, עס האט דא געדארפט שטיין הצנע תלך, א לשון נוכח, אזוי ווי דאס ווארט אלוקיך איז א לשון נוכח האט ער דאך געדארפט זאגן והצנע תלך. אויף דעם ענטפערט דער נועם אלימלך, אז מען דארף זיין מיט די מעשים אזוי באהאלטן, אז נישט נאר אנדערע זאלן נישט וויסן, נאר אפילו ער אליין, דער בעל מעשה, זאל נישט וויסן און נישט האלטן זיך בחשיבות און פילן אז ער האט עפעס געטוהן.

און דאס איז דער לשון הצנע לכ"ת, וואס לכ"ת איז א לשון נסתר, מרמז צו זיין אויף הסתר בתוך הסתר.

און דאס איז געווען די מדרגה פון אברהם אבינו ע"ה, אפילו נאך דעם פרסום איז ער געווען ביי זיך בבחינת עפר ואפר, ווי דער משך חכמה זאגט אז אברהם אבינו האט געמיינט צו זאגן עפר האט א חשיבות מצד דעם עתיד אז עס קען ארויסגעבן פרוכט, און אפר האט א חשיבות מצד דעם עבר, איידער עס איז פארברענט געווארן איז עס געווען א ווערטפולע זאך. דאס האט אברהם אבינו געזאגט אויף זיך, פון איין זייט בין איך עפר, נישט קיין פארגאנגענהייט, און פון דער אנדערער זייט בין איך ווי אפר וואס האט קיין חשיבות פון עתיד.

יח. ווי אזוי קען מען זוכה זיין צו הסתר בתוך הסתר.

זאגט אויף די אויבנדערמאנטע ווערטער פונעם נועם אלימלך הצה"ק ר' אהרן מבעלז זצוק"ל אז נישט גרינג קומט מען צו די מדרגה, דאס איז נאר נאך גרויס תשובה און א סאך תפילה אז דער אויבערשטער זאל עפענען די אויגן. דעמאלט וועט ער זען מיט די אייגענע אויגן אז זיינע מעשים טובים האבן נישט קיין ווערט (מהר"א פרשת כי תשא, בפי' התרגום יונתן עה"פ ומשה יקח את האהל).

יט. הוראת האדמו"ר מבעלזא זי"ע ביים אריינגעבען א קינד און א ישיבה איבערצולאזען.

כ'האב געהערט פון א רב, וואס איז געקומען צו כ"ק מהר"א מבעלז מיט זיין זון דעם לעצטן שבועות תשי"ז, און האט געזאגט דעם רבי'ן אז ער האט געברענגט זיין זון איבערצולאזלען ביים רבי'ן אין ישיבה. האט דער רבי געפרעגט, ביסט געווען אין די ישיבה? האסט דיך גוט ארומגעקוקט און געזען אז מ'לערנט פלייסיק, אז עס וועט זיין א תכלית פאר דיין קינד? אלס טאטע ביסטו מחוייב זיך גוט ארומצוקוקן און מאכן זיכער אז ס'איז א גוטע ישיבה און אז ס'איז צוגעפאסט אויך פאר דיין זון, עכ"ל.

זאלן די ווערטער זיין א לערע פאר די וואס זענען מקריב זייערע קינדער פאר די פארטייאישע מולכ'ס. מעג דאס זיין אפילו א חסידישע ווען דאס איז א קארופטירטע פארדארבענע סביבה, און אפילו א לייטישע סביבה, נאר עס איז נישט גוט פאר'ן קינד, נאר ער וויל געפעלן זיין חברה. און אויף דעם שטייט אויף די אלע וואס ענקארעדזשען און האבן א חלק אין מולכ'ס, דאס הייסט אין אראפפירן דאס קינד, זאגט דער רבונו של עולם ונתתי את פני באיש ההוא ובמשפחתו, כ'וועל געבן מיין צארן אין דעם מענטשן און זיין משפחה און אין אלע זיינע נאכשלעפערס. אין דעם איז אויך בכלל, צו זוכן א ישיבה וואו מ'גיט אכטונג אויף כשרות המאכלים, און מ'ברענגט נישט אריין מאכלים מפוקפקים, וואס דאס אלעס, ווי חז"ל זאגן, איז מטמטם און פירט אראפ די קינדער פון ריכטיקן וועג.

זאל דער רבונו של עולם העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו גיין אין זיינע וועגן, אין די וועגן וואס שטייט אין דער תורה, ווי ס'שטייט ביי אברהמ'ען, אז דאס איז דער דרך ה', דער אויבערשטער זאגט איך האב אים ליב למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, און ווי עס שטייט אויסגעפירט למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו, און מיר וועלן זוכה זיין צו אלע ברכות פון די אבות און צו ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

מיר זענען זיך דא צוזאמען געקומען צו די שמחת שבע ברכות פון זוהן פון ... רב שליט"א וואס ווי איך הער האט ער שוין און זיינע יונגען עלטער שוין אפגעשריבען חידושי תורה און ספרים אויף צוויי מסכתות, אין דאס מיט יראת שמים און מדות טובות מיט איידלקייט, און עס דערקענט זיך דער חינוך וואס דער ... רב לייגט אריין, אזוי אויך די עלטערע קינדער וועלכע זענען גדולי ישראל, ווארען דער ... רב דינט נישט קיין פארטייען, און בפרט ווען עס איז נוגע חינוך הבנים והבנות שיקט ער זיינע קינדער און מוסדות התורה וואס עס איז צום בעסטען צו געפאסט פאר די קינדער און ווי זיי קענען שטייגען אין תורה און יראת שמים, אויך וויל איך דא ארויסדריקען ווערטליכע שטיצע פאר די מעשים כבירים פון ... רב הגם ער נויטיגט זיך אין מער פון דעם אבער ליידער קיין געלד שטיצע קען איך איהם נישט געבען, "אין כחי אלא בפה" אבער איך אפעליר פון דא איהר זאלט וויסען אז דער ... רב חוץ וואס ער איז מקיים ובכל נפשך ער ארבעט 18 שעה אין מעת לעת, חוץ דעם איז ער מקיים "ובכל מאודך" ער נעמט אוועק דאס ביסן פון מויל פון איהם און זיין משפחה מען הונגערט ביי איהם אין שטוב, חוץ דעם ווען ער האט א ברייטע געלט שטיצע וואלט ער געקענט פיל מער אויף טאן, על כן ווער עס קען העלפען איז מחוייב צו העלפען און מיט דעם וועט מען קענען האבען א פתחון פה ביי דעם יום הדין אויף דעם שווייגען און נישט טוען, אז מען האט זיך מוציא געווען מיט דעם שליח צבור דעם ... רב, אין זכות דעם וועט מען זוכה זיין לביאת גואל צדק אמן. זאל דער רבש"ע העלפען אז דער זיווג זאל זיין א קשר של קיימא א בנין עדי עד דער חתן זאל שטייגען אין תורה און יראת שמים און די עלטערען זאלען דערלעבען אסאך אידיש נחת ביי איהם און אזוי ביי אלע קינדער.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

דער רא"ש מיטן תשב"ץ
שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב

תשב"ץ *(ח"ב סימן ל"ז):*

המתנגד לעירוב:

א. הדיוטות גמורה הוא.
ב. או מינות נזרקה בו.

רא"ש *(שו"ת הרא"ש כלל כ"א וכ"ב):*

א. אולת.
ב. עומד במרדו.
ג. מכשיל את הרבים בחילול שבת.
ד. אני מנדה אותך.
ה. בימי הסנהדרין היו ממיתין אותך.
ו. עוקר תלמוד שסידר רב אשי.
ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
ח. חזור בך.
ט. אל תטוש תורת משה רבינו ע"ה.
י. חסר מוח.
יא. אני מתרה שינהגו בו נידוי.
יב. משוגע.
יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
יד. כל דבר זה צריך חיזוק.
טו. שוטה.
טז. חסר דעת.
יז. מבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יח. שלא יבא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.
יט. יתן אלף זוז למושל העיר.
כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים.
כג. לבער עושה הרעה מקרבינו.

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.

שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

תשובה על שאלה אשר לשון מעלתו מענין העירוב. אמר רבי יעקב ברבי משה דמליגסיאל כבר כתבתי לך על ענין העירוב שנהגו בכל גלויות ישראל להתיר המבואות המפולשין בין הבתים בצורת פתח ואתה חמרת אותו לקול פירצה והבאת לי ראייה ואני הודעתך שאין בהם ממש. והמעתיק שחזר בך והאמר לקול שיתקנו המבואות כאשר הותרו עפ"י גדולים והנה כנגד לי שאתה עומד במרדך ואתה מבטל את הרבים מלטלטל בשבת לכן אני גוזר עליך אחר שיתן לך כתב זה נמדים שתתקן המבואות המפולשין לרשות הרבים של עוהים בצורת פתח תוך שבועים אחר שתראה כתב זה ואם לא תתקן המבואות כאשר כתבתי אני מנדה אותך. ואם היית בימי הסנהדרין הו ממיתין אותך כי אתה בא לעקור תלמוד

שסידר רב אשי ולחלוק על כל הגדולים שהיו עד סוף הזה. ואתה שמתו ז"ל ואת אמר שהם חיים עד הנה לכן הוא בך ואל תמנע תורת משה רבינו ע"ה. נאם אשר בן כ"ר יחיאל ז"ל:

מה שהקשית במבואות המפולשין אלו נאמר אם צריכין לעשות צורת פתח משום דאף לשון הפוסקים ז"ל כמה רבו שחקו שצריך צורת פתח ותמה כמשלם וצריך צורת פתח בכתפותיו דסיען דוקא בפסקתיהם טעם לרשות הרבים אבל מאלו המבואות המפולשים הפתוחים זה לזה ואין ספקים של אחד מהם טעה לרשות הרבים של העיר ממש אין צריך שום תיקון בסופיהם אלא דוקא באותן שלטעות מהם שבמקומותן טעם לר"ה כי יודע כיון שפתוחות שמהן הולכין לרשות הרבים הרי אותו מבוי שפתוח אליו במקומותיו חשוב כפתוח לרשות הרבים וכן מבוי הפתוח לאותו מבוי וכן כלן אין חלוק:

שלומך יהי גלה התגה רבי יעקב ס"ט בר יצחק פ"ט. הכתב שמלאת לאחיו הסבר מות ואתה ואמר תמנע לו ואם לא יחזור בו אני מנדה בך ואת על הקהל שיבדו בו נדוי כאלו שמשנע יעקב בר משה ודחיקוהו ובדלוהו מעדת ישראל על דבר זה צריך תיקון שלא יצא כל שומר מסר דעת לגמל תורת משה ואם יעמוד במרדו ולא יבוא דין מנודה כבנוהו אני גוזר עליו במטות הדוכהו שמלך ילכו שיתן אלף זה למושל העיר ואני גוזר עליך ר"י שתמסור כתבי זה למושל העיר שיעבה ממנו קנס האיבר ואם כל זה לא יועיל נודיעי עליך שתודיעני הכל ותלוה לנחתו בכל הקהלות ספרד וגם יודע אותו לפיה כדין זקן ממרא כי אנו חייבין למסור נפשותינו על תורת האלקים ולבער מכה הרעה מקרבינו ואתה שלום וכה"ל נכבד ד"ש ומנחק אשר בן הר"ר יחיאל זצ"ל:

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד
(repeated text of the responsum as above)

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב וענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון היילינן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געוועזן דער פוסק פון כל חכמי אשכנז. און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.
שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

למעלה מכל השמות והכינויים והתוארים כידוע. ואילו לא הי' הצמצו' לא הי' שום בריאה. ולא היו יכולין לקרותו ית' בשום שם. רק מאהבתו וחמלתו שרצה להיטב לזולתו. צמצם עצמו כביכול עד שסילק אור השכל. ופינה מקום לבריאת העולמות. ולא נשאר שם כ"א הרשימו. בחי' שורש כח המדמה. שהוא כח האמונה. דהיינו הכח שיש להאדם להאמין בהאמת כנ"ל. ועי"ז נתהוו כל המדות וכל הבריאה. ועל ידי זה נתן לנו רשות לקרותו באלו השמות והכינויים והתוארים והשבחים. ושם מתחיל הספירה והמנין. כי לפני אחד מה אתה סופר כידוע ועיקר שורש המנין והספירה מתחיל אחר הצמצום שהוא שורש המדמה כנ"ל. נמצא שהספיר' והמנין הוא בבחי' המדמה כנ"ל. ועי"כ ע"י מצוות ספירת העומר. ספירה רייקא. עי"ז מבררין המדמה. כי עיקר הספיר' היא בבחי' המרמה כנ"ל. וע"כ סופרין לעומר. כי עומר שעורים הוא בחי' תיקון ובירור המדמה. בי כח המדמה הוא כח הבהמיות. כי גם הבהמה יש לה כח המדמה ושעורים הם מאכל בהמה. וע"י העומר שמביאין מן השעורי' שהוא מאכל בהמה ומניפין אותו להש"י בכל הששה קצוות מעלה ומוריד למי שמעלה ומטה שלו. מוליך ומביא. למי שד' רוחות שלו. על ידי זה מבררין המדמה שהוא בחי' כח הבהמיות. וממשיכין אמונת חידוש העולם שהש"י ברא הכל. כל הששה קצוות. וע"כ סופרין אח"כ הימים לעומר. כי ע"י שסופרין ומונין הימים לעומר. עי"ז מבררין המדמה שהוא בחי' ספירה ומנין. בחי' עומר שעורים שהוא מאכל בהמה כנ"ל. ועי"ז זוכין לטהר עצמינו מזוהמת הנחש שהוא בלבול המדמה כנ"ל. ועי"ז זוכין לקבלת התור' שאז נשלם תיקון ובירור המדמ' בתכלית השלימות:

יח **כי** עיקר בירור המדמה ע"י קבלת התורה שהיא רוח נבואה כנ"ל בהתורה הנ"ל אבל א"א לקבל את התורה כ"א ע"י שאנו עוסקין בתחילה לקדש עצמינו להמשיך עלינו קדושת בירור המדמה. שנמשך מקדושת קבלת התורה: כי זה כלל בכל הדברים שבקדושה כשאדם רוצה לעשות איזה דבר שבקדושה. כדי לזכות לתכלית הטוב. שזוכין ע"י מצוה הזאת. אזי א"א לו להגיע לקדוש' זאת כ"א כשמסייעין לו מן השמים ומאירין עליו ההארה בהעלם משורש הקדושה הזאת שהוא רוצה להגיע אלי' ובל"ז לא הי' אפשר לו לעולם להגיע לקדושה זאת למשל לענין קיום מצוה א' כגון כשאדם רוצה לזכות לקנו' אתרוג נאה ומיניו ויש לו מניעו' רבות ע"ז. כגון שאין אתרוגי' מצויים. או שהם ביוקר גדול והוא עני ואין לו ממון לקנותו. והוא משתוק' ומתגעגע ומתיגע ביגיעות ומחפש דרכים איך להשיג ולהגיע לקנות האתרוג. אזי הבא לטהר מסייעין לו כשרז"ל. והסיוע דלעילא הוא ממקור שורש הקדושה של המצוה הזאת שהוא עוסק להגיע. דהיינו לענין זה שרוצ' לקנות אתרו' אזי שולחין עליו הארה מלמעלה. משורש קדוש' האתרוג וזאת הקרושה הולכת לסייעו ולחזק רצונו נגד המניעו' שמתגברים עליו. עד שזוכה למצוא האתרוג. וזה בחי' הבא לטהר מסייעין לו. כי הסיוע הוא משורש הקדו' הזאת שהוא רוצה להשיג'. וכן היא בכל המצות. ולולי זאת לא הי' באפשרי להאדם לעמוד כנגד המניעות העומדים כנגדו למונעו מן הקדוש'. כשארז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו הי' נופל בידו. והעזר והסיוע הוא מזאת הקדו' בעצמה כנ"ל. ובפר' כשאדם רוצה להשיג איזה קדושה הנוגעת לכלל יהדותו כגון להתקרב לצדיקים וכשרים אמיתיים שעיקר בירור המרמה שעי"ז עיקר האמונ' תלוי' בהם או כשרוצה לבא לא"י שהיא כלליות הקדוש' שאזי מתגברים כנגדו המניעות בלי שיעור. ואם לא הי' הקב"ה עוזרו. לא הי' אפשר לו לשבר המניעות ולבא להצדיק או לא"י. אך הש"י עוזרו ומסייעו בכל פעם והסיוע הוא ששולח עליו הארה וקדושה מהצדיק בעצמו. או מא"י בעצמ' וע"י ההארה הזאת יש לו כח לשבר המניעות ולבא לא"י ולהצדיק האמת כנ"ל וזה בחי' מה שפרש"י על פסוק ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער (במדבר כ"א) שכיון שרצו ישראל ליכנוס לארץ חדד ההר של א"י ובא לקראתם כחתן לקראת כלה וכו' היינו כנ"ל. שמחמת שרצו ליכנוס לא"י. בא' קרושת א"י לקראתם וסייעה אותם להכניע האמורי והאומות שהם בחי' המונעים מא"י ואז מחמת שרצו כל ישראל ליכנוס לא"י נתעודדה קדושת א"י ויצאה לקראתם בהארה גדולה כל כך עד שגם בגשמיות נתקרב ההר ובא

לקראתם כמו שפרש"י שם. וע"כ קודם קבלת התורה שתכליתה היא לזכות לבירור המדמה. כדי לזכות לאמונת חידוש העולם שעי"ז נזכה לחידוש העולם של לעתיד שהוא בחי' א"י שעי"ז יתעורר שיר של נפלאות וכו'. שזהו עיקר התכלית שע"י כל זה נזכה להכיר את בוראינו ויוצרינו ית'. ע"כ קודם קבלת התורה אנו צריכין לספור ספירת העומר. כדי להמשיך עלינו קדושת בידור המרמה ע"י מצוה זאת כנ"ל. שזהו בחי' קדושת קבלת התורה כנ"ל. ועי"ז שאנו ממשיכין עלינו קדושה זאת של קבלת התורה. עי"ז בעצמו יש לנו כח לקבל את התורה בשבועות. ואז זוכין לתכלית שלימות תיקון בירור המדמה כנ"ל:

יט **ועפ"ז** תבין מ"ש בהתורה הנ"ל. שצריכין לראות להשתדל מאד להתקרב לצריק אמתי. כרי לזכות לברר המרמה. שעי"ז יזכה לאמונ' שלימה שהיא העיקר כנ"ל. ולכאורה קשה. הלא גם להצדיק האמת בעצמו א"א להתקרב כ"א ע"י אמונ'. כי אם לא יהי' לו אמונה. לעולם לא יזכה להתקרב להצריק האמת. כי יפלו לו עליו קשיות שא"א להבינם בדעתו. מחמת שהצדיק גבוה ונשגב ונעלם משכל העולם מאד. וא"כ נפל פיתא בבירא, מהיכן יזכה לאמונה. הלא א"א לזכות לאמונה כ"א ע"י הצריק. ולהצדיק בעצמו א"א להתקרב כ"א ע"י אמונה. וענין כזה קשה עוד בכמה מקומות. כי מצינו רוב הדברי' שתלויים זה בזה. וא"כ מהיכן ההתחלה. וכמבואר מזה בדברי רבינו ז"ל שאמר שיש כמה דברים שתלויין זה בזה. ואין יורעין מהיכן ההתחלה. אך באמת גם זה מסוד סתרי הבחירה. כי כח הבחירה של האדם א"א להבינו. כי כח הבחירה היא מגדולת נפלאו' הבריאה אשר בכל הבריאה כולה מראש ועד סוף לא נמצא דבר נפלא יותר מזה. כמבואר בספרים שכח הבחירה הוא חידוש נפלא ונורא יותר מכל החידושים של כל הבריא' כולה. והוא מובן מאד לכל משכיל. שאין שום דבר בכל הבריאה שיהי' חידוש כ"כ כמו הבחירה שבר' הש"י כח במין האנושי שיהי' לו כח לעשות רצונו ית' או למרות עיני כבודו ח"ו. ובאמת א"א להבין בשום שכל שורש הכח של הבחירה. ועיקר כח הבחיר' נמשך מהעדר הידיעה וכמובן ברברי דביז"ל. והכלל שהאד' צדיך לבחור רק בהאמת לאמתו. ולהשתוקק תמיד אל האמת באמת. כי יש נקודה רקדושה בכ"א מישראל שהיא נקורת האמונ' הקדושה. שעי"ז בפנימיות נפשו הוא רוצה וחפץ מאר להתקרב להאמת דהיינו להצדיק האמת שהוא שורש כל העול'. כמ"ש וצדיק יסור עולם וכמבואר מזה ברברי חז"ל. ואזי כשהאדם מתחיל להשתוקק להתקרב להצדיק אמתי. אזי הבא לטהר מסייעין לו היינו שנמשך עליו ההארה משורש קדושת הצדיק בעצמו. ועי"ז הוא זוכה להתגבר בהשתוקקות וכיסופים ורצונות חזקים יותר. וכל מה שמתגבר בדצון חזק יותר להתקרב להצדיק. נמשך עליו קרושת הצדיק יותר. ומסייעו ביותר לשבר המניעות עד שזוכה לבא להתקרב אליו. ואזי יזכה ע"י הצדיק לאמונה וכל טוב כנ"ל. וענין זה מרומז קצת גם בכתבי האר"י ז"ל. שמבואר שם שכשאדם רוצה לעשות איזה מצוה אזי באה זאת הנשמה שהייתה עוסקת במצוה זאת ומסייעה לו לעשות המצוה. ובלא זה לא הי' יכול לגומרה מעוצם המניעות של הבע"ר. וזה סוד הבא לטהר מסייעין לו ע"ש היינו כנ"ל. כי הנשמה שעסקה בחייה במצוה זאת היא נכללת עכשיו בשורש קדושת המצוה הזאת. כי כפום מה דאתדביק ב"נ בהאי עלמא הכי וכו'. וע"כ כשאדם רוצה עכשיו בזה העולם לקיים מצוה זאת באה עליו נשמת אותו צריק. ועי"ז נמשך עליו שורש הקדושה של המצוה הזאת. כי שם נכלל' נשמה של זה הצריק כנ"ל. ועי"ז זוכה לגמור המצוה הזאת וכנ"ל:

כ **וזה** בחי' מה שכתבנו למעלה בתחילת הדרוש הזה שהכח של הבעל כח שיכול להתפלל תפלה בבחי' דין. נמשך מאמונת חידוש העולם. שהיא בחי' כח מעשיו הגיד לעמו וכו' ע"ש. ולכאורה מבואר בהתורה הנ"ל להיפך. כי שם מבואר להיפך שע"י התפלה של הבעל כח הנ"ל. זוכין לכל הבחינות המבוארין שם עד שזוכין לאמונת חידוש העולם ע"ש. אך ע"פ הנ"ל מבואר הכל על נכון. כי באמת בכל הקדושות כולם זה תלוי בזה. ונעוץ תחלתו בסופו וסופו בתחלתו כי בווראי זה הבעל כח הנ"ל שמתפלל תפלה בבחי' דין שעי"ז זוכה לכל הבחי' הנ"ל. עד שזוכה לגלות אמונת חידוש העולם. כל כחו מקבל משם בעצמו מבחי' שורש האמונה הנ"ל. ובלא זה לא הי' לו כח לזה. אך מחמת שהוא כבר קיבל קדושה משם עי"ז

ב"ה

הלכתא רבתא לשבתא!

אחינו בני ישראל תושבי ירושלם עיה"ק ת"ו ! הזות כי כידוע היה מתקיים עד עכשיו ערוב חצוני כללי מחוץ לישוב היהודי בירושלם שהיה מקיף את כל ירושלם מסביב, לכל שכונותיה הקרובות והרחוקות, ומפני זה היה מותר עד עכשיו לטלטל בשבתות בכל העיר משכונה לשכונה ובתוך השכונה, גם בשכונות שאין להם ערוב פרטי בפני עצמן ובכל רחובות ירושלם מבלי יוצא מהכלל.

ואולם כעת לרגלי המצב השורר כעת באה"ק מצטערים אנו להגיד כי אין שום אחריות שערוב הכללי מתקיים, כי כמובן בלתי אפשרי הוא להשגיח ולבדוק את הערוב הכללי הרחוק מהישוב היהודי, וכידוע עוקרים כעת חוטי טלפון וחוטי טלגרף, ומי לידנו יערב שלא נתקו חוטי העירובין מסביב לירושלם, והדבר ידוע שאם נתק חוט הערוב אף במקום אחד אסור לטלטל בכל השכונות והרחובות בירושלם שסמכו עד הנה על הערוב הכללי. וכן גם בחצרות הפרטיות אסור לטלטל מבלי ערובי חצרות של כל חצר בפני עצמן

ולכן אין אופן אחר אלא שכל שכונה תתקן לה ערוב פרטי בפני עצמה, ואחרי כן לקשר את השכונות יחד בערוב פנימי כללי בתוך הישוב היהודי, ואז אפשר יהי' להשגיח בכל עת ובכל שעה, ולתקן בכל עת שידרש ובאופן זה יהי' מותר לטלטל בשבת ברחובות בתוך הישוב בירושלם.

יום ב' תד' סיון תרצ"ו הממונה הראשי על העירובין **בן ציון ידלר**

מטעם מרן הגאב"ד

רבינו יוסף צבי דושינסקי שליט"א

ב"ה. לרגלי המצב השורר כעת באה"ק הנה אי אפשר לבדוק ולהשגיח על הערוב הכללי שהוא מחוץ לישוב היהודי בירושלם ואי אפשר לסמוך על הערוב לטלטל בשבת ברחובות ירושלם ובשכונות שאין להם ערוב פרטי בפני עצמן, וגם אסור לטלטל בחצרות מבלי ערובי חצרות כידוע.

ובכדי ל"הנצל מחלול שבת הנה חוב גמור מוטל על כל שכונה ושכונה ועל כל תושב ירושלם לתקן ערוב פרטי לכל שכונה בפני עצמה ולהשתתף בהוצאות הערוב הכללי הפנימי לקשר את שכונת הישוב היהודי בירושלם והרחובות.

ולפיכך אנו מכריזים את ש"ק פ' שלח „לשבת של ערובין"
שכל המתפללים בכל בתכנ"ס ינדבו ביד רחבה להקמת הערוב הפנימי הכללי.

כל הנדרים והנדבות ימסר לגבאי בתי הכנסיות, והמנדבים יקבלו קבלות חתומות על ידי שני חברי ועד העירובין הר"ר זאוויל שפיצר הר"ר זלמן סאלאווייצינ' הי"ו

בזכות שמירת שבת כהלכתה נזכה לגאולה שלימה בקרוב. כמאחז"ל אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין.

הכ"ד לכבוד קדושת שבת ולמען ירושלם אה"ק תובב"א.

(מקום החותם) **יוסף צב"י דושינסקיא**

דפוס צוקרמן